

Esteettömyyskävely

19.5.2026 Rovaniemen kaupungin vammais- ja vanhusneuvostot
Raportti

Esteettömyyskävely Rovaniemellä 19.5.2026

Esteettömyys on määritelty YK:n vammaissopimuksessa ihmisoikeudeksi. Vammaiselle henkilölle esteettömyys merkitsee fyysisen ympäristön ja tilojen sekä henkisen ja sosiaalisen ympäristön saavutettavuutta ja palveluiden ja tuotteiden helppokäyttöisyyttä. Rovaniemen kaupungin vammais- ja vanhusneuvostot ovat usean vuoden ajan järjestäneet esteettömyyskävelyä tuodakseen esiin haasteita, joita syntyy, jos kaupunkisuunnittelussa ei ole kaikilta osin huomioitu esteetöntä liikkumismahdollisuutta.

Esteettömyyskävely havainnollistaa kokemuksellisuuden kautta esteettömyyden toteutumista Rovaniemen keskusta-alueella. Tämän vuotiselle esteettömyyskävelylle kokoonnuttiin aurinkoisena ja kesäisen lämpimänä toukokuun iltana, jolloin valoa riitti ja kadut oli ehditty puhdistaa talven jäljiltä. Tapahtumaan osallistui ennätysmäärä ihmisiä, kun lähtöpaikalle kokoontui 55 henkilöä laajasti eri ikäryhmistä. Osallistujat edustivat Rovaniemen kaupungin luottamushenkilö- ja virkamieskuntaa sekä eri järjestöjä ja yhteistyökumppaneita.

Kävelyn ennalta suunniteltu reitti kulki seuraavasti: Lainanpuisto - Lainanranta - Vanhan torin puisto - Lordin aukio - Osviitta - Sampo Apteekin edusta - Kansalaistalo. Erityisesti keskityttiin havainnoimaan laajasti uudistetun Lainanrannan aluetta esteettömyyden näkökulmasta.

Tapahtuman aluksi kokoonnuttiin Lainanpuistoon, jossa vammaisneuvoston puheenjohtaja toivotti osallistujat tervetulleiksi. Lapin hyvinvointialueen apuvälinekeskuksen asiantuntijat Katri Kortessalmi ja Juha Alm olivat mukana tapahtumassa ja tarjosivat osallistujien käyttöön sekä asiantuntemuksensa että lainattavia pyörätuoleja, rollaattoreita ja kynärsauvoja. Vammaisneuvoston järjestämänä osallistujat saivat kokeilla myös erilaisia haittalaseja. Osallistujat hyödynsivät monipuolisesti tarjolla olleita apuvälineitä ja saivat kokemustietoa siitä, millaisia haasteita apuvälineitä käyttävä voi kadulla kohdata. Kävelyn jälkeen kokoonnuttiin Kansalaistalolle loppukeskustelun ja kahittelun merkeissä.

Huomioita reitin varrelta

Lainaanpuistosta Jätkäntytilälle ulottuva Lainaanrannan alue

- Lainaanpuiston päässä on parkkialue, johon on tehty myös invapysäköintipaikkoja. Invapaikat sijaitsevat korotuksen päällä ja ne on reunustettu korkeilla reunakivillä, mikä tekee esimerkiksi pyörätuolilla paikalta poistumisen ja sinne palaamisen ilman avustusta vaikeaksi.

Invapysäköintipaikan korkea reunakivi Lainaanpuistossa. Kuvassa etualalla hyvinvointilautakunnan ja vammaisneuvoston puheenjohtaja Minna Muukkonen.

- Ranta-alueen pyörätie ja kävelytie on erotettu selkeästi merkinnöin ja liikennemerkkein.

- Rantaan johtava, pyörätiestä erkaantuva kävelytie on esteetön ja helppokulkuinen. Tottumattomalle käyttäjälle rantaan johtavan jalkakäytävän kaltevuus voi tuntua hurjalta, vaikka se on määräysten mukainen.
- Näkövammaisten kannalta rannassa oli pääosin turvallisuutta ja esteettömyyttä tukevia ratkaisuja. Kiitosta sai kulkuväylän rajaaminen noppakivikaistaleella, jolloin sokeainkeppiä käyttävä tunnistaa kulkuväylän pinnoitteen vaihtumisesta. Puukaistale voisi turvallisuussyistä olla leveämpi koko matkalta ja turvallisuutta parantaisi myös, jos koko matkalta vesistön puolella olisi kaide estämässä putoamista. Kontrastit edistävät esteettömyyttä näkövammaisille henkilöille, mutta pelkkä kontrasti yksin ei riitä vaan lisäksi olisi hyvä olla myös korkeuseroa, jonka voi havaita sokeainkepillä.

Erilaisilla materiaaleilla on luotu kontrastia ja sokeainkepillä havaittavia rajauksia kulkuväylään.

- Portaiden edessä oleva laituri-alue on turvallinen ja saavutettava myös apuvälineillä liikkuvalla. Laituri-alueella kaiteet takaavat turvallisuuden.

Laituri-alueella ympäröivät kaiteet takaavat turvallisuuden. Kuvassa etualalla vanhusneuvoston jäsen Raija Kivilahti.

- Ranta-alue on liikennemerkillä merkitty kävelytieksi eli pyöräily siellä on kielletty. Tapahtuman aikana kävelytiellä havaittiin kuitenkin jatkuvaa pyöräliikennettä. Käyttäjät vaikuttavat omalla toiminnallaan merkittävästi turvallisuuteen ja esteettömyyteen.

Liikennemerkki kertoo, että pyöräily on kielletty. Käyttäjille merkki ei ole tuttu tai sen tarkoitus on ymmärretty väärin.

- Alueella on huomioitu liikuntarajoitteiset siten, että istumapaikkoja on aseteltu pitkin reitin vartta. Sitä vastoin alueelta löytyvät pöytäryhmät eivät ole esteettömiä, sillä niiden ääreen ei pääse pyörätuolilla.
- Reitillä käytetyt materiaalit olivat pääosin apuvälineillä liikkumista edistäviä. Jätkänkynntilän lähettyvillä rantareitillä on päällysteenä kivituhkaa, jotta reitti kestäisi myös tulvavesiä. Kivituhka voi kosteana olla hankalakulkuinen ja osalla reitin varrella olevista grillauspaikoista oli havaittavissa käyttäjistä johtuvaa reitin huonokuntoisuutta, kun grillialueella oli ajeltu joko pyörillä tai mopoilla niin, että alusta oli painunut epätasaiseksi.

Lainaanrannassa rannan läheisellä kulkuväylällä päällysteenä on käytetty kivituhkaa. Se kestää hyvin tulvavaihteluja, mutta kosteissa olosuhteissa voi olla haaste apuvälinettä käyttävälle. Taustalla näkyy yksi alueen kolmesta grillipaikasta.

- Lainaanrannan reitti koettiin kokonaisuudessaan rauhalliseksi ja aistiystävälliseksi.

Lainaanrannassa on kolme grillipaikkaa, joista kaksi oli kävelyn aikana pyörätuolilla saavutettavissa. Kolmas grillipaikka sijaitsi aivan rannassa ja rinne oli liian jyrkkä pyörätuolilla liikkuvalla.

Lainaanranta - Vanha Tori

- Lainaanrannasta Vanhalle torille siirryttäessä havaittiin invapaikoituksessa sama ongelma kuin Lainaanpuistossa eli invapaikka oli sijoitettu ajorataa korkeammalle ja reunustettu terävällä, korkealla reunakivellä. Suurimmat haasteet esteettömyydelle esiintyvät usein alueilla, joilla ei ole vielä tehty perusparannuksia ja vanhan korjaaminen esteettömäksi on usein haastavampaa kuin esteettömyyden toteuttaminen uutta rakennettaessa.

Korkea ja terävä reunakivi invapysäköintipaikalla aiheuttaa haastetta itsenäiselle liikkumiselle pyörätuolilla.

Suojatien reunalla korkea ja terävä reunakivi teki pyörätuolilla liikkumisen vaikeaksi. Kaupunginvaltuutettu Mikko Riikola havainnoi ympäristöä apuvälinettä käyttävän näkökulmasta,

Vanhalla torilla invapysäköintipaikka on hyvä: paikka on riittävän leveä ja sieltä pääsee siirtymään suojatielle viistettyä korotusta pitkin. Samassa kohtaa osittain näkyvä korotettu suojatie on esteettömyyden näkökulmasta onnistunut ratkaisu.

Korkalonkatu 31-33, rakennustyömaa

- Korkalonkadulla havainnoitiin työmaa-alueen ohittamista apuvälinettä käyttäen ja todettiin useita ongelmia.
- Rakennustyömaa haittaa merkittävästi liikkumista ja tekee kulkemisesta pyörätuolilla käytännössä mahdotonta. Pinnoittamattomalla jalkakäytävällä, jolle kulku liikennemerkillä ohjattiin, ei päässyt kulkemaan pyörätuolilla ja tämä johti siihen, että pyörätuolilla piti kulkea kadun toista puolta ja katu piti ylittää Lordiaukiolle päästäkseen keskeltä vilkkaasti liikennöityä Korkalonkatua ilman mahdollisuutta käyttää suojatietä.
- Työmaalla ei ole merkintöjä esimerkiksi melusta, mikä vaikeuttaa aistiherkkien henkilöiden liikkumista. Aluetta ei ole merkitty työmaaksi.
- Koko tarkasteltu väli koettiin esteelliseksi. Esteettömän kulkuväylän toteuttaminen olisi välttämätöntä turvallisuuden takaamiseksi.

Kevyt liikenne oli liikennemerkillä ohjattu tälle puolelle katua. Kulkuväylällä oli kuitenkin työkone ja apuvälineellä ei pystynyt kulkemaan päällystämätöntä jalkakäytävää.

Lordin aukio ja kävelykatu

- Lordin aukiolla kävely- ja pyöräliikenne sekoittuvat. Ehdotuksena nousi esiin selkeämpi reittijako tai liikenteen ohjaus.
- Alueella on routavaurioita, jotka vaikeuttavat liikkumista.

Kävely- ja pyöräliikenne sekoittuvat kävelykadulla.

Osviitta

- Sisäänkäynti on ahdas ja kynnykset vaikeuttavat kulkua.
- Esille nousi myös tarve sijoittaa oven avauspainikkeet riittävän matalalle, jotta ne ovat saavutettavissa myös pyörätuolista.

Palvelupiste Osviitta toivoi esteettömyyskävelyttä huomioita, joiden avulla palvelupisteen saavutettavuutta voisi parantaa.

Sampo Apteekin edusta

- Invapysäköintipaikoilta poistuakseen joutuu korkean reunakivetyksen vuoksi kulkemaan ajoradan kautta, mikä aiheuttaa turvallisuusriskin. Invapysäköintipaikka on myös liian kapea.

Invapysäköintipaikat Sampo Apteekin edessä haastaa turvallisuutta, sillä pyörätuolilla joutuu kulkemaan ajoradan kautta.

Kansalaistalo

- Invapaikan kohdalla oleva korkea koroke vaikeuttaa merkittävästi pyörätuolilla liikkumista.

Yhteenveto

Havaintojen ja loppukeskustelun perusteella esteettömyys Rovaniemellä toteutuu reitillä osin hyvin, mutta kävely toi esiin myös useita kehittämiskohteita. Erityisesti invapysäköinnissä, kulkuväylien pintamateriaaleissa, työmaajärjestelyissä, opastuksessa sekä sisäänkäyntien saavutettavuudessa havaittiin puutteita. Esteettömyyden varmistamiseksi tarvitaan tiivistä yhteistyötä myös kaupungin ja elinkeinoelämän kanssa, sillä esimerkiksi työmaiden osalta kaupungin ohjaus- ja valvontakeinot ovat rajalliset.

Myönteisinä havaintoina korostuivat Lainaanrannan rauhallisuus, aistiystävällisyys ja monet turvallisuutta tukevat ratkaisut, kun taas merkittävimmät esteet liittyivät korkeisiin reunakiviin, pyörä- ja jalankulkuliikenteen epäselvään erotteluun sekä apuvälineillä liikkumisen haasteisiin tietyissä kohdissa. Pettymystä aiheutti erityisesti se, että ulkokalusteiden esteettömyydessä ei onnistuttu suunnitteluvaiheen yhteistyöstä huolimatta.

Esteettömyyskävely osoitti, että kokemuksellinen havainnointi tuottaa arvokasta tietoa kaupunkiympäristön kehittämiseen ja tukee vuoropuhelua käyttäjien, päättäjien ja viranhaltijoiden välillä. Kesäolosuhteissa järjestetty kävely osoitti, että ympäristöä on tarpeellista havainnoida nimenomaan erilaisissa olosuhteissa ja eri vuodenaikoina.

Seuraava esteettömyyskävely järjestetään vuonna 2027 ja sen teemoista ja toteutusvuodenajasta käydään keskustelua kaupungin vaikuttamistoimielimissä. Tänä vuonna iloitsimme erityisesti yhteistyön jatkumisesta Lapin hyvinvointialueen kanssa sekä koko ajan syvenevästä vuoropuhelusta vammaisneuvoston ja teknisen toimialan välillä.